

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Kriz Dönemlerinde STK'ların Örgütlenmesi

SEMİNERİ
NECMETTİN YEMİŞ
29.06.2025
GİRESUN

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

KRİZ DÖNEMİ SİVİL TOPLUM İÇİN ÖRGÜTLENME PROSEDÜRÜ

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Prosedür çalışması farklı ölçekte ve farklı faaliyet alanlarına sahip sivil toplum aktörlerini kapsayacak şekilde hazırlanmıştır. Bu nedenle içeriğinde; bir organizasyona kriz döneminde nasıl hareket etmesi gerektiği konusunda talimat vermez, bunun yerine prosedürde yer alan alt başlıklar ve açıklamaları takip ederek, her organizasyonun kriz dönemlerine yönelik kendi örgütlenme yönetmeliğini hazırlamasına rehberlik eder.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Kriz dönemleri hassas dönemler olduğu için prosedür takip edilerek hazırlanacak yönetmelik:

- Net, açık ve somut olmalı
- Ulaşılabilir olmalı
- Uygulanabilirliği test edilmeli
- Eğitimler ile geliştirilmeli
- Kapsayıcı olmalı
- Değişik kriz türlerine yönelik uygulamalara yer vermeli ve yönetmelikte:

Kriz anında görevli ekibin görev ve sorumlulukları net tanımlanmalı, Kriz yönetiminin zarar azaltma, önceden hazırlık, acil müdahale, iyileştirme ve yeniden yapılandırma aşamalarına yer verilmelidir.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Organizasyonunuza yönelik hazırlayacağınız yönetmelikte yukarıda bahsi geçen noktaları hassasiyetle ele almanız önemlidir. Prosedürde belirtilen adımlar izlenerek hazırlanacak yönetmelik farklı kriz dönemlerini kapsayacak şekilde hazırlanabileceği gibi, her kriz dönemi için ayrı yönetmelik de hazırlanabilir.

Kriz yönetimi prodesürleri, olası senaryo çalışmaları ve planlar, potansiyel kriz kaynakları ve süreçlerini içerecek şekilde hazırlansa da zaman zaman değişen kurumsal ve çevresel şartlara göre tekrar değerlendirilmeli ve güncellenmelidir. Etkili bir kriz yönetimi prosedürü oluşturulması için örgütlerin stratejik amaçlarına ve planlarına uygun şekilde dönemsel olarak mevcut prosedürün ve içinde yer alan plan ve senaryoların güncellenmesi, yenilik ve değişikliklerin yansıtılması gerekliliğinin önemi hatırlanmalıdır.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Prosedürde Yer Alan Tanımlar:

Prosedür: Yönetmelik veya uygulama düzenlemesi hazırlanması için bilgi ve adımların bütününe tanımlar.

Yönetmelik: Prosedürde belirtilen adımları izleyerek hazırlanacak çalışmayı tanımlar. Bu çalışma yönetmelik olacağı gibi uygulama düzenlemesi veya uygulama stratejisi gibi farklı şekillerde de ifade edilebilir.

Kriz: Organizasyonların ve toplumların mevcut konumunu ve geleceğini etkileyen, hedef ve işleyiş biçimini tehdit eden ve hayatını tehlikeye sokan, hiç beklenmeyen bir anda ortaya çıkan ve acil karar verilmesi gereken, uyum ve önleme sistemlerini yetersiz hale getiren gerilim durumudur.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Kriz Hali: Organizasyonların veya toplumun kriz durumu içinde olması ve bunu kabul etmesidir.

Kriz Halinin Sona Ermesi: Kriz hali tanımında yer alan süreçlerin sona ermesi veya alınan tedbirler kapsamında normalleşme sürecine girilmiş olmasıdır.

Kriz Yönetimi: Krize ve krizin etkilerine karşı yapılması gerekenlerin belirlenmesi, kriz planlarının yapılması, uygulamaya konulması ve sonuçların değerlendirilmesidir.

Mevzuat: Kriz ile bağlantılı konularda yapılan düzenlemeler.

Kriz Simülasyonu: Hazırlanan yönetmeliğın kriz varmışçasına uygulanmasıdır. Kriz dönemi provası olarak da adlandırılabilir.

Olası Senaryolar: Kriz döneminde karşılaşılması muhtemel durumları tanımlar. İletişim: Organizasyonun kendi içinde veya hedef kitlesi ile gerçekleştirdiğı etkileşimi tanımlamaktadır.

Bilgilendirme: Organizasyonun hedef kitlesi, paydaşları ve/veya kamuoyunun bilgilendirilmesini ifade etmektedir.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

- Bu alışma kim tarafından neden hazırlanmak isteniyor?
- Bu alışma bir yönetmelik mi yoksa bir uygulama düzenlemesi midir?
- Bu alışma hangi konu veya durumları kapsamaktadır?

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Örnek kriz halleri:

- a) Anayasa ile kurulan hür demokrasi düzenini, temel hak ve hürriyetlerini ortadan kaldırmaya yönelik yaygın şiddet hareketlerine ait ciddi belirtilerin ortaya çıkması veya şiddet olayları nedeniyle kamu düzeninin bozulması,
- b) Doğal veya insan kaynaklı afetler,
- c) Tehlikeli ve salgın hastalıklar,
- d) Diğer haller (Olağanüstü Hal, Seferberlik, Doğal Afetler, Terör Olayları, Saldırı) vb. kriz hallerinin tanımlanması kriz durumunun oluşup oluşmadığını ilk anda kabul etmek ve harekete geçmek açısından önemlidir. Hazırlamak istediğiniz yönetmelik hangi kriz hallerini kapsamaktadır?

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Kriz Hali Tanımı:

Kriz halleri yapısı, oluşum süreci ve etkilerine göre farklılık göstermektedir. Krizler dünya/ülke/bölge genelinde görülen genel veya belirli bir alanda karşılaşılan politik/ekonomik krizler, sosyal çalkantılar, doğal ve teknolojik felaketler veya organizasyona dışarıdan yapılan fiziki veya ruhsal saldırılar ile örgüt içi nedenlerden dolayı yaşanan içsel krizler olarak farklı boyutta ve nitelikte değerlendirilebilir. Kriz hallerinin detaylı tanımına1 ve bu yönetmelikte hangi kriz dönemlerine yönelik hazırlık yapılacağına yer veriniz. Yönetmeliğimize konu olacak kriz halinin çalışmalarınızı etkileyecek olması ve bu dönemlere hazırlık yapacak olduğunuzu göz önünde bulundurunuz.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Kriz Döneminde Görev Dağılımı ve Sorumluluklar:

- Organizasyonunuzdaki mevcut ya da kriz dönemlerinde oluşturulacak makamların ve birimlerin (Kriz Kontrol Merkezi, Kriz Masası, Kriz Yönetim Ekibi vb) kriz öncesi, esnası ve sonrasında yapmakla yükümlü oldukları görev ve sorumlulukları bu bölümde ele alınız. Sorumlulukların kapsamını detaylı olarak belirtiniz.
 - Görevlerin tanımlarına da yine bu bölümde yer veriniz. Örneğin kurum içi yönetmelikler, Dernekler Kanunu, Üniversiteler Yüksek Öğrenim Kurumu Kanunu, Belediyelerde Umumi Hıfzıssıhha Kanunu... Eğer olacaksa yetki devri şartlarını ve yetki devri gerektiren durumları da belirtiniz.
- Organizasyonunuzda kriz halinde kim hangi görev/sorumluluğa sahip olacak?
- Kriz döneminde kimler hangi konularda birinci derece sorumlu olacak?
- Kriz döneminde herhangi bir yetki devri söz konusu mudur?

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Kriz Yönetimi - Kriz Öncesi (Normal) Zaman

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Kriz Haline Hazırlık

Kriz yönetimi faaliyetleri kriz halinin kabul edilmesiyle başlar ve ‘Kriz Halinin Sona Ermesi’ maddesinde belirtilen durumların gerçekleşmesiyle sona erer. Kriz haline hazır olmak adına mevcut durumun incelenmesi, krize ortam hazırlayacak olaylardan haberdar olmak adına gündemin takip edilmesi ve kriz dönemine ilişkin hazırlık çalışmaları gibi planları bu maddede belirtiniz.

- Kriz dönemine hazırlık için hangi çalışmaları yapmayı planlamaktasınız?
- Kriz ortaya çıkmadan önce hangi konuları tamamlamış olmayı planlıyorsunuz?

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Kriz Simölasyonu Yöntemi ve Uygulama

Organizasyonunuzun hangi sıklıkla kriz dönemi uygulama yönetmeliğini simüle ededeğini, simölasyon çağrısının nasıl ve kim tarafından gerçekleştirileceğini belirtiniz. 6 ay veya 1 yıllık periyotlarla simölasyon çalışması önerilmektedir.

- Krizde görev alanlarla krizi hangi sıklıkla prova etmeyi planlıyorsunuz?
- Simölasyon için çağrıyı kim, hangi kanalla yapar?
- Toplanma yeri neresidir?

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Kriz Simülasyonu Yöntemi ve Uygulama Sıklığı

Organizasyonunuzun hangi sıklıkla kriz dönemi uygulama yönetmeliğini simüle edeceğini, simülasyon çağrısının nasıl ve kim tarafından gerçekleştirileceğini belirtiniz. 6 ay veya 1 yıllık periyotlarla simülasyon çalışması önerilmektedir.

- Krizde görev alanlarla krizi hangi sıklıkla prova etmeyi planlıyorsunuz?
- Simülasyon için çağrıyı kim, hangi kanalla yapar?
- Toplanma yeri neresidir?

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Eğitimler (Kriz Dönemi Öncesi)

Kriz dönemi öncesinde krize hazırlık açısından gerekli olabilecek eğitimleri burada belirtiniz. Eğitimlerin konu ve kapsamı ile eğitimlerin kimler tarafından ve hangi platformlarda (online veya fiziki) gerçekleştirileceğini de bu bölümde belirtiniz. Organizasyonel eğitimler (ekibin kriz dönemine hazırlanması) bu kategoride ele alınabilir.

Hangi eğitimler kriz dönemine en etkili şekilde hazırlanmanızı sağlar?

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Koordineli Çalışılacak Dayanışma Ağları

Yerelde yapılacak faaliyetlerde dayanışma ağları çalışmalarınızda hedef kitlenize ulaşma noktasında kolaylık sağlayacaktır. Kriz dönemi öncesinde yerelde dayanışma ağlarının adları, koordinatör organizasyonların adları ve iletişim bilgilerini araştırarak bu bölümde belirtiniz.

Yerelde dayanışma ağları yok ise, dayanışma ağlarının oluşturulması adına görüşmelere başlayınız. Dayanışma ağlarında yerel yönetimlerin, STÖ'lerin, meslek organizasyonlarının, üniversitelerin ve krizin türüne göre özel sektörün olması önem arz etmektedir.

Yerelde birlikte çalışabileceğiniz dayanışma ağı var mıdır?

Varsa bağlantıya geçtiniz mi?

Yoksa siz bir dayanışma ağı kurma çalışması başlattınız mı?

Dayanışma ağıınızda hangi kurumlar var?

Kurumlar, iletişim kişileri ve iletişim numara kayıtları nerede ve nasıl tutulacak?

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Unutma Kriz Döneminde Sivil Toplum Örgütümüz Hazır Olması Gerekliyor...

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Kaynaklar:

kriz.sskd.org.tr

Bu “sunum” Avrupa Birliği’nin mali desteğiyle “Sivil Katılım Hibe Programı” kapsamında hazırlanmıştır. Bu “sunum” iğeriği yalnızca Kuzey Yıldızı Derneği sorumluluğundadır, UNDP ve Avrupa Birliği’nin görüşlerini yansıtmamaktadır.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Teşekkürler.

Bu “sunum” Avrupa Birliği’nin mali desteğiyle “Sivil Katılım Hibe Programı” kapsamında hazırlanmıştır. Bu “sunum” içeriği yalnızca Kuzey Yıldızı Derneği sorumluluğundadır, UNDP ve Avrupa Birliği’nin görüşlerini yansıtmamaktadır.

